

Handläggare
Anna-Karin Öberg (aog005)**Fastställare**
Åsa Bellander (abr013)**Gäller för**
Regiongemensamt**Dokumenttyp**
Riktlinje
Giltigt till och med
2023-09-28
Fastställt
2019-05-27
Reviderat
2022-03-28**Granskare**
Anette Sjöstedt (ast010), Maria Tempé (mte001)**Dokumentnr / Version**
341367 / Version 3
Processägare**Ytterligare information**
Ersätter del av 71429-R8.
Dokumentet är uppdelat i två
dokument samt byte av logga.

Asylsökande/anhöriginvandrare/kvotflyktingar - hälsoundersökning, provtagning och vaccination

Innehåll

Hälsoundersökning.....	2
Syftet med hälsoundersökningen	2
Kallelse till hälsoundersökning	2
Hälsoundersökningen utförs av	3
Anamnes vid hälsoundersökning	3
Kroppsundersökning	3
Information vid hälsoundersökning	4
Hälso- och sjukvård	4
Fysisk aktivitet.....	4
Kostinformation	4
Sexuell hälsa.....	4
Graviditet	4
Tandvård.....	4
Dokumentation	5
Kontakt med barnhälsovård och elevhälsa	5
Provtagning	6
Provtagning för vuxna	6
Provtagning för barn	6
Provtagning efter individuell bedömning.....	7
PKU-provtagning	7
Vaccination	8
Hur bedömer man tidigare vaccinationsstatus.....	8
BCG vaccination	8
Vaccination av barn och ungdomar - Vägledning för vaccination enligt föreskrifter och rekommendationer	9
Hepatit B-vaccination.....	9
Humant papillomvirus HPV	10
Vaccinationsplanering	10
Vaccination av barn som inte har följt vaccinationsschemat	10
Blankett - Vaccinationsrekommendation för nyanlända barn	11

Hälsundersökning

SOSFS 2011:11 (2013:25) innehåller föreskrifter och allmänna råd om hälsundersökning av asylsökande m.fl. Dessa föreskrifter skall också tillämpas vid hälsundersökning av kvotflyktingar och anhöriginvandrare.

Regionens mål är att **senast fyra veckor** efter att den aktuella hälsocentralen fått vetskap om personen etablerat boende skall vuxna nyanlända asylsökande, kvotflyktingar och anhöriginvandrare som uppfyller anknytningsregeln erbjudas en hälsundersökning. Barnen bör kallas till hälsundersökning inom **två veckor**.

Personer med uppehållstillstånd som varit inskrivna i Migrationsverkets mottagningsystem och inte är hälsundersökta under asyltiden har i vissa fall rätt till en hälsundersökning.

Se relaterad information:

”Förordning 2010:1122 §34 om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar”

”Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsundersökning av asylsökande m.fl.”

Syftet med hälsundersökningen

- Att uppmärksamma asylsökande som är i behov av omedelbar vård, ge dem introduktion i hälso- och sjukvård samt vid behov hänvisa dem till lämplig vårdgivare.
- Att uppmärksamma kvotflyktingar och anhöriginvandrares vårdbehov och identifiera personer som är kroniskt sjuka vid ankomsten till Sverige och som uppfyller kriterierna för varaktig vård.
- Att uppmärksamma eventuella behov av smittskyddsåtgärder.

Kallelse till hälsundersökning

- Den hälsocentral som är geografiskt närmast den asylsökandes boende får information om inflyttning (etablerat boende) och skickar ett erbjudande om hälsundersökning.
- Enligt Socialstyrelsens allmänna råd bör påminnelsen upprepas minst en gång.
- Kallelsen bör innehålla information om syftet med hälsundersökningen, att hälsundersökningen är frivillig, att tolk anlitas vid behov samt kontaktuppgifter till den vårdgivare som ska göra hälsundersökningen.
- Kallelsen ska innehålla tidpunkt och plats för undersökningen

Förslag till kallelseblankett till hälsundersökning. Den finns också översatt till olika språk, se relaterad information ”Kallelseblankett till hälsundersökning”

Se relaterad information ”Socialstyrelsen Hälsundersökningar för asylsökande”

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Hälsoundersökningen utförs av

- Sjuksköterska alt. läkare på hälso/vårdcentral
- Om det lokalt anses mer lämpligt - sjuksköterska alt. läkare på barnmottagning för barn och ungdomar.

Anamnes vid hälsoundersökning

Det är viktigt att samtalet/undersökningen utförs med tolk, vissa frågor kan vara känsliga att besvara om t.ex. familjemedlem tolkar.

- Geografiska, kulturella och sociala frågor exempelvis hemland, språk, religion, studier/yrke, familjeförhållanden, skolgång, utbildning, yrkeserfarenhet, arbetsituation, tidigare flyktingförläggning, slumbebyggelse och sanitära förhållanden.
- Hälso- och sjukvård
- Medicinska frågor som rör tillgänglighet till hälso- och sjukvård i ursprungslandet, tidigare sjukdomar, aktuella sjukdomar, aktuell medicinering, allergier samt aktuella symtom.
- Exponering för smittrisk.
- Tandstatus, eventuellt problem i munhålan.
- Vaccinationsanamnes
- Var uppmärksam på hörsel och/eller synproblem.
- Det är av speciell vikt att uppmärksamma barns behov när det gäller välbefinnande, sömnbesvär, utvecklingsbedömning men även tidiga tecken på uppgivenhetssymtom.
- Frågor som rör traumatiska händelser, krigsförhållanden, tortyr och övergrepp. Det är av stor betydelse att kunna känna igen reaktioner på posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).
- Kvinnlig omskärelse – informera om och/eller öppna upp för frågor. Kvinnlig könsstympning Z 91.7, gravid könsstympad kvinna O34.7 A.
- Misstanke om hedersrelaterat våld (HRV).
- Misstanke om arrangerat äktenskap – förslag till frågor: Hur träffades ni? Hur kom du hit? Tänk på orosanmälan för personer under 18 år.

Provtagningar

- Provtagning bör erbjudas personer från Asien, Afrika, Latinamerika samt östra och södra Europa. Se även rubrik Provtagning sid. 6 och Vaccination sid. 8.

Kroppsundersökning

- Kroppsundersökning är en del av hälsoundersökningen. Kroppsundersökning ska utföras om det finns anledning till detta utifrån resultatet av det individuella hälsosamtalet och eventuell provtagning, eller vid misstanke om sjukdom.
- Liksom vid all annan vård är det den vårdansvarige läkaren som avgör omfattningen av kroppsundersökningen.
- Särskild uppmärksamhet skall ägnas barn <18 år och gravida kvinnor

Information vid hälsoundersökning

Hälso- och sjukvård

- Informera översiktligt om det svenska sjukvårdssystemet samt den tystnadsplikt vi omfattas av.
- Informera om de rättigheter till sjukvård som personen har.
- Hur man söker vård beroende på vart man bor och vikten av att man söker vård på rätt vårdnivå.
- Informera om de åtgärder som den enskilde själv kan vidta vid enklare och vanliga sjukdomar. (Egenvård)
- Hänvisa till www.1177.se

Fysisk aktivitet

- Uppmuntra till rörelse vardagsmotion.
- Alla individer bör, helst varje dag, vara fysiskt aktiva i sammanlagt minst 30 minuter. Fysisk aktivitet har bevisad effekt att främja hälsa samt förebygga eller förbättra många olika sjukdomstillstånd, till exempel högt blodtryck, kärlkramp, diabetes, benskörhet, reumatiska sjukdomar, ont i ryggen och depression.

Kostinformation

- Bra matvanor är en viktig faktor för att må bra, både nu och i framtiden. Se relaterad information " Livsmedelsverkets kostråd och matvanor"

Sexuell hälsa

- Informera om omskärelse av pojkar och flickor så att den svenska inställningen blir känd. Kvinnlig omskärelse är enl. lag SFS 1982:316 förbjuden i Sverige. Se relaterad information " Lag 1982:316 med förbud mot könsstympning av kvinnor"
- Sexuellt överförbara sjukdomar STI.
- Preventivmedelsrådgivning samt information om kondomanvändning.

Graviditet

- Informera om vilken Barnmorskemottagning som är aktuell vid graviditet och preventivmedelsrådgivning.

Tandvård

- Asylsökande under 18 år har rätt till all tandvård som ges inom folktandvården och den är kostnadsfri.
- Från 18 år har asylsökande rätt till nödvändig tandvård och betalar 50 kr för varje besök hos tandläkare inom folktandvården.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Dokumentation

Ett standardiserat intervjuformulär för hälsoundersökning finns i NCS Cross. Kontakta vid behov NCS Cross support för anpassning.

Kontakt med barnhälsovård och elevhälsa

Förmedla kontakter med aktuella BHV-enheter och elevhälsa.

Barnens vaccinationsstatus skall följas upp och kompletteras vid behov.

Elevhälsan ansvarar för att vaccinera alla skolbarn förutom BCG- vaccination som utförs på den hälso- och vårdcentral som utfört tuberkulostestet.

Då det gäller barn och ungdomar, <18 år, är det viktigt att upprätta dokument/meddelande som skall skickas till BHV samt till respektive elevhälsa.

Vaccinationsanamnes och rekommenderad vaccinationsplan som skickas från primärvårdens läkare till elevhälsan skall vara så tydlig att elevhälsans läkare kan ordinera vaccination utan att själv behöva träffa eleven.

Då denna information skickas till kommunen, som är en annan huvudman, skall målsmans tillåtelse inhämtas för detta. Det är även viktigt att överväga vilken information som överlämnas, då hälsoundersökningen kan innehålla information av känslig karaktär. Alla barn och ungdomar, <18 år, har rätt till adekvat vaccinering enligt det svenska vaccinationsprogrammet, inkluderande de vacciner som rekommenderas till riskgrupper. För barn under 6 år svarar regionen för dessa kostnader. För råd angående bedömning av vaccinationsstatus, se rubrik Vaccination sid. 8.

Enligt Socialstyrelsen kan barn inte "avkrävas" hälsoundersökning som villkor för att börja eller gå i förskolan/skolan.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Provtagning

Provtagning för vuxna

- Hiv
- Hepatit B (HBsAg)
- Screening för tuberkulos enligt [Rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos – hälsokontroll, smittspårning, behandling av latent infektion och vaccination – Folkhälsomyndigheten \(folkhälsomyndigheten.se\)](#)
bör erbjudas snarast efter ankomst till Sverige till
 - Person från område med hög risk för tuberkulos, definierat som länder med en rapporterad tuberkulosincidens på ≥ 100 fall/100 000 invånare och år eller hög incidens i just Sverige (såsom Eritrea) och/eller hög andel multiresistent tuberkulos (såsom Ukraina)
Se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vacciner-a-o/hepatit-b/risklander-tuberkulos-och-hepatit-b/> alternativt Relaterad information "Riskländer tuberkulos"
 - Person som vistats längre tid (>3 månader) i extra riskutsatta miljöer som krigsområden, flyktingläger och fängelser i länder med hög eller ökad risk för TB, se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vacciner-a-o/hepatit-b/risklander-tuberkulos-och-hepatit-b/> alternativt Relaterad information "Riskländer tuberkulos"
 - Person som haft känd kontakt med TB-sjuk person.

För screening avseende latent tuberkulos föredras provtagning med IGRA (tuberkulos-ag IFNy-svar) framför tuberkulintest (PPD) till vuxna 18–35 år, särskilt till individer som är BCG-vaccinerade. Vuxna över 35 år screenas i normalfallet enbart för aktiv tuberkulos med symtomfrågor och lungröntgen.

- Rubella-serologi (röda hund) för kvinnor i fertil ålder

Provtagning för barn

- Hiv
- Hepatit B (HBsAg och antiHBs)
- Hepatit C (antiHCV)
- Hb
- PKU (<8 år), se nedan angående provtagningsanvisningar.
- F-cystor och maskägg/giardiainfektion (barn upp till 6 år)
- Tuberkulostest (PPD på barn <2 år och i första hand IGRA (tuberkulos-ag IFNy-svar) på barn ≥ 2 år, särskilt tidigare BCG-vaccinerade) för barn från länder med hög risk för tuberkulos definierat som länder med en rapporterad tuberkulosincidens på ≥ 100 fall/100 000 invånare och år eller hög incidens i just Sverige (såsom Eritrea) och/eller hög andel multiresistent tuberkulos (såsom Ukraina)

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Angående riskländer, se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vacciner-a-o/hepatit-b/risklander-tuberkulos-och-hepatit-b/> alternativt relaterad information "Riskländer tuberkulos"

Om tuberkulossymtom kontaktas barnmottagning samma dag för planering av omhändertagande, remiss för lungröntgen direkt

Provtagning efter individuell bedömning

Ytterligare provtagning kan vara aktuell efter individuell bedömning av läkare efter uppgifter som framkommer vid hälsosamtalet

- Blodstatus
- Blodsocker
- Urin
- F-odling, F-mikroskopi
- PKU
- S-ALAT
- Hepatit A
- Hepatit C (t.ex. personer som injicerar/injicerat droger eller fått blodtransfusion)
- Vid sår – sårodling för upptäckt av ev. förekomst av MRB
- Syfilis (VDRL eller annan screeningmetod)

PKU-provtagning

PKU-provtagning på hälso/vårdcentral i samband med hälsoundersökningar av asylsökande barn.

Indikation: identifiering av metabola tillstånd som kan dämpas med behandling och kostkorrigeringar. (ex PKU, hypothyreos, betaoxidationsdefekter)

I hälsoundersökningar av asylsökande m.fl. så ingår i provtagningen att barn under 8 år erbjuds PKU-prov. Bakom rekommendationen finns råd från Socialstyrelsen.

Provet tas kapillärt, och samma remiss används som den hos spädbarn. Instruktioner om provtagning finns på PKU-labbets sida, se relaterad information "PKU – prov, Karolinska universitetssjukhuset". Alternativ, telefonkontakt för råd angående provtagning, se tfn nedan.

Varje enhet (HC/VC) som tar provet skall skaffa sig en s.k. kombikod för identifiering av provtagande enhet. Remisser beställs via PKU-labbets hemsida ovan, samt svarsetiketter. Kostnad per prov är 230 kronor.

Provsvaret kommer snabbt vid avvikelse, annars dröjer det c:a 1 månad.

Tel PKU-lab: 08-51 77 14 7

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Vaccination

Hur bedömer man tidigare vaccinationsstatus

Allmänna synpunkter avseende enskilda vacciner. Generellt sett är det bättre att vaccinera än att avstå när det finns en osäkerhet om tidpunkter och intervall i hemlandet.

Se relaterad information från Folkhälsomyndigheten "Vaccination av barn och ungdomar-vägledning för vaccination enligt föreskrifter och rekommendationer"

Se relaterad information "Rikshandboken för barnhälsovård – vaccination av barn med oklar vaccinations-bakgrund"

Se relaterad information "Vaccinationsprogram andra länder"

Se relaterad information "Region Västernorrland – barnvaccinationer"

BCG vaccination

Rekommenderas till barn 0–6 år med familjeursprung i länder med tuberkulosincidens > 40 fall per 100 000 invånare, se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vacciner-a-o/hepatit-b/risklander-tuberkulos-och-hepatit-b/> alternativt Relaterad information "Riskländer tuberkulos"

Barn och ungdomar kan erbjudas BCG vaccin:

- från 6–8 veckors ålder. Då kan man räkna med att svar på "PKU-prov" finns, analys beräknas färdig inom tre veckor, svår immunbristsjukdom, SCID har i så fall noterats.
- upp till 18 år som enligt följande kriterier löper ökad risk att utsättas för smitta:
 - aktuell TB hos en nära anhörig eller hushållskontakt (samråd görs med behandlande läkare när det gäller eventuell pågående smittspårning eller behandling för TB samt tidpunkt för BCG)
 - inför planerad längre (mer än tre månader) vistelse i ett land eller område med hög TB-förekomst, om barnet kommer i nära kontakt med lokalbefolkningen.

BCG vaccination har genomförts om ett tydligt ärr syns och då är det inte aktuellt med en ny BCG vaccination. Vid tveksamhet eller om det inte finns BCG ärr och PPD <6 mm eller Tuberkulos-ag ej påvisat kan BCG vaccin erbjudas enligt ovanstående kriterier.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Vaccination av barn och ungdomar - Vägledning för vaccination enligt föreskrifter och rekommendationer

Se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/v/vaccination-av-barn-och-ungdomar--/?pub=63136>

Alternativ se relaterad information ”Vaccination av barn och ungdomar – vägledning för vaccination

Hepatit B-vaccination

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att alla spädbarn erbjuds vaccination mot hepatit B. Sedan 2016 erbjuds vaccination mot hepatit B kostnadsfritt till alla spädbarn i hela landet inom regionala vaccinationsprogram. Vaccinationen ges vid 3, 5 och 12 månaders ålder i form av ett kombinationsvaccin som även ger skydd mot fem andra sjukdomar.

Barn till mödrar som är HBsAg-positiva ska vaccineras mot hepatit B enligt ett separat schema. Vaccinationen ges då i fem doser: efter födelsen och vid 1, 3, 5 och 12 månaders ålder.

Vaccination mot hepatit B rekommenderas dessutom till äldre barn som inte har blivit vaccinerade som spädbarn och som har ökad risk att utsättas för smitta. Detta gäller:

- barn som har familjemedlemmar med hepatit B,
- barn med ursprung från medel- eller högendemiska länder,
- syskon till adoptivbarn från medel- eller högendemiska länder, och
- barn i barnomsorg där det finns barn med hepatit B.

Barn är ofta vaccinerade i sina hemländer och inte sällan med tre doser med 4 veckors intervall. Enligt WHO räcker det skyddet.

Anti HBs tas på barnen och om det är positivt så har barnet en immunitet och behöver inget extra vaccin. Om HBsAg är positivt så följs behandlingslinjen och patienten remitterar för fortsatt utredning av HBV infektion.

Humant papillomvirus HPV

Kompletterande vaccination mot HPV ska erbjudas flickor upp till 18 års ålder. För pojkar gäller kompletterande vaccination födda 2009 och senare.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Vaccinationsplanering

- Det ska gå minst sju dagar mellan vaccination mot covid-19 och annan vaccination.

Se relaterad information – Vaccination av barn med oklar vaccinationsbakgrund - Rikshandboken

Vaccination av barn och ungdom – vägledning för vaccination - Folkhälsomyndigheten

Vaccination av barn som inte har följt vaccinationsschemat

Vaccinationsråd i samband med hälsoundersökning av nyanlända <18 år

Se relaterad information

”Rikshandboken för barnhälsovård – Vaccination av barn med oklar vaccinationsbakgrund”

Folkhälsomyndigheten ”Vaccination av barn och ungdomar – vägledning för vaccination enligt föreskrifter och rekommendationer”

”Vaccinationer till människor på flykt – nya rekommendationer”

”Information till vårdnadshavare om vaccination på svenska och andra språk”

”Rekommendationer för grundvaccination av vuxna mot difteri och stelkramp”

Rådgör med kollega eller barnhälsovårdsöverläkarna anette.sjostedt@rvn.se

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Blankett - Vaccinationsrekommendation för nyanlända barn

Namn.....Kön.....

P.nr/reserv nr./dossier nr.Ursprungsland.....

VC/HC.....

PPD..... mm, avläst datum

BCG ärr:

Tidigare/nuvarande sjukdomar av betydelse, aktuell medicinering:

Statusfynd av betydelse:

Information om tidigare erhållna vaccinationer:

Följande vaccinationsschema föreslås:

Vaccin	Dos 1, intervall	Dos 2, intervall	Dos 3, intervall
BCG (ges av HC/VC). Datering är viktig för skolhälsovårdens planering av t.ex. MPR vaccin	BCG Givits datum..... Planeras datum..... Nej		
Exempel HBVAXPRO 5mikrogr 3 dos	0 mån	2 mån	6 mån
Exempel Tetravac 2 dos	0 mån	2 mån	-----

Föreslaget av (ansvarig läkare).....

Datum.....

För skolbarn/-ungdomar (fr.o.m. förskoleklass) sänds **förslaget på vaccinationer** tillsammans med hälsoformulär och övrig adekvat information (ex. lab. info) till barnets/ungdomens skolsköterska. ***Själv ordinationen av vaccinationerna skall göras av elevhälsans läkare, pga olika huvudmannaskap.*** För barn under 6 år (förskolebarn) skickas rekommendationen/ordinationen till BHC-sköterska på HC/VC för verkställande.

Dokumenttyp	Fastställt	Reviderat	Giltigt till och med	Dokumentnr / Version
Riktlinje	2019-05-27	2022-03-28	2023-09-28	341367 / Version 3

Relaterad information

[Behandlingslinjer Infektioner; hepatit B, hepatit C, hiv, tuberkulos, syfilis](#)
[Föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av asylsökande m.fl. - Socialstyrelsen](#)
[Förordning 2010:112 §34 om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar](#)
[Information med anledning av rådande situation i Ukraina - Folkhälsomyndigheten](#)
[Information till vårdnadshavare om vaccination på svenska och andra språk](#)
[Kallelseblankett till hälsoundersökning](#)
[Lag 1982:316 med förbud mot könsstympning av kvinnor](#)
[Livsmedelsverkets kostråd och matvanor](#)
[PKU-prov, Karolinska universitetssjukhuset](#)
[Region Västernorrland Barnvaccinationer](#)
[Rekommendationer för grundvaccination av vuxna mot difteri och stelkramp](#)
[Rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos - hälsokontroll, smittspårning, behandling av latent infektion och vacci](#)
[Rikshandboken Barnhälsovård BCG vaccinationer](#)
[Riskländer för tuberkulos](#)
[Samtal om sexuell hälsa och hiv/STI prevention](#)
[Socialstyrelsens hälsoundersökningar för asylsökande](#)
[Vaccination av barn med oklar vaccinationsbakgrund](#)
[Vaccination av barn och ungdom- vägledning för vaccination](#)
[Vaccination av barn och ungdomar - Folkhälsomyndigheten](#)
[Vaccinationer till människor på flykt- Folkhälsomyndigheten](#)
[Vaccinationsprogram andra länder](#)